

Рис.

Логіко-змістове наповнення терміна “соціальна справедливість”

перше Царство Боже та його справедливість, а все те вам докладеться” (Мт. 6, 33). Царство Боже є царством Божої справедливості – волі Отця, звіщеної Ісусом Христом [2. с.77]. “Словесною іконою” Царства Божого є Нагірна проповідь, й, зокрема, Блаженства проголошені Христом (Мт. 5, 3-12). Отже, Церква у її соціальних компендіумах дає досить логічне пояснення справедливості та, найголовніше, вказує на першоджерело – на Бога.

Що ж до правового аспекту справедливості, то тут у полі зору законодавства України головним гарантом соціальної справедливості та блага населення є Конституція України. З часу укладення її ухвалення і до сьогодні *de iure* вона вважається однією із найгуманніших у світі, проте *de facto* це, на жаль, далеко не так. Неозброєним оком можна побачити порушення найголовнішого людського блага – рівності всіх перед законом.

Для сучасного українського суспільства тема справедливості є особливо болючим питанням. Країна, котра в черговий раз стала на шлях самостійності як ніколи потребує справедливого ставлення держави до людини та кожного громадянина до своїх прав та обов'язків. Важливе значення питання справедливості має, насамперед тоді, коли явно порушуються основні принципи конституційного ладу (ст. 5, ст. 13, ст. 14, ст. 15, ст. 21, ст. 24 КУ.) Наперекір регламентованій рівності усіх перед законом законодавчо закріплена група привілейованого населення наділена недоторканістю; землею, її надрами та ресурсами, які перебувають у безпосередній власності народу України, влада керує на свій розсуд та вигоду. Конституція як основний гарант громадянської рівності та державної справедливості непомітно для себе, але відчутно для нас втрачає свою цінність. Тому, як на мене, насамперед справедливу країну варто будувати починаючи із кожного з нас. “Кожен народ має того царя, на якого він заслуговує”, – так говорить народна мудрість, і я вважаю, що варто задуматися. Бути справедливим з Богом, з ближнім своїм і з собою, – тільки така формула приведе нас до демократичного, соціального та гуманного суспільства.

1. Гьофнер Йозеф, Кардинал. Християнське суспільне вчення: Пер. з нім. С. Пташник, Р. Оглашений. – Львів: Свічадо, 2002. – 304 с.

2. Катехизм католицької церкви. Синод Української греко-католицької Церкви. – Львів: “Місіонер”, 2002 р.Б.-772с.

3. http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philosophy_psychology&id=191&start=7

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНОГО КОНФЛІКТУ

КАЧМАР М.

Copyright © 2013

Конфлікти охоплюють всю сферу життєдіяльності суспільства, адже немає жодної людини, яка б у своєму житті не вступала у суперечку. Підґрунтям ж виникнення міжособистісних і міжгрупових протиріч зазвичай є внутрішньоособистісний конфлікт, який відбувається безпосередньо у внутрішньому світі особистості. Такі конфлікти умовно можна назвати “конфліктами між тим, що є і тим, що хотілося б мати”, або “між тим, що ви хочете і тим чого прагнете уникнути”, “між тим, хто ви є і тим, ким би хотіли бути” [2]. Тобто переживання особистістю своєї неоднозначності, усвідомлення мінливості власних бажань і домагань, чи неможливості їх зреалізування – все це є полем внутрішньоособистісного конфлікту. Однак відомо, що “чистих” конфліктів (таких, які виникають лише внаслідок дії внутрішньоособистісних суперечностей) немає, адже такі конфлікти просто не можуть виникати без впливу на особистість навколишнього соціального середовища [3].

Отже, внутрішньоособистісний конфлікт — це усвідомлене внутрішнє протиріччя, котре виникає внаслідок зіткнення протилежно спрямованих спонук (мотивів, потреб, цінностей, цілей тощо) конкретної особистості [3]. Розмежують моральний, адаптивний, невротичний конфлікти, а також конфлікт неадекватної самооцінки та

рольовий, який здебільшого виникає при недотриманні принципу єдності зовнішніх керівних впливів, а саме коли до однієї людини висувають протилежні вимоги щодо того, як вона має себе поводити чи яким повинен бути результат її роботи. Також причиною його виникнення можуть бути неспівпадання виробничих вимог з особистими потребами або цінностями працівника, низький рівень задоволеності роботою, невпевненість в собі чи правильності зовнішніх вказівок, а також стрес.

Усі внутрішньоособистісні конфлікти за своїми наслідками розмежовуються на конструктивні і деструктивні. Деструктивні аспекти характеризується тим, що особистість не в змозі знайти вихід із конфліктної ситуації чи вчасно і позитивно вирішити внутрішні протиріччя. В наслідок чого припиняється розвиток діяльності, людину переслідує сумнів, тривожність, а інколи й депресія, агресія, неврози, почуття неповноцінності чи втрата сенсу життя. І це стосується не тільки внутрішнього стану самої особистості, а й особливостей її взаємодії з іншими людьми (наприклад, руйнування міжособистісних стосунків та їх формалізація, комунікативна ізоляція в колективі, перекладення відповідальності за власні невдачі на інших) тощо. Натомість конструктивний характер конфлікту є джерелом для самовдосконалення і самоствердження. Саме через внутрішню боротьбу, розв'язання дилем і здолавання кризових ситуацій відбувається становлення характеру, розвиток емоційно-вольової сфери та зміцнення психіки загалом. Також конфлікт допомагає у самопізнанні (з'ясуванні власних сильних і слабких сторін), сприяє виробленню адекватної поведінки, дає змогу усвідомити сенс життя, наблизити своє "Я"-реальне до "Я"-ідеального та насолодитися перемогою над самим собою [1, с. 66].

Отож потрібно усвідомити, що конфлікт знаходиться всередині людини, і що саме вона є головним його носієм, а відтак вирішення внутрішніх протиріч особистості, перш за все, залежить від неї самої. Тому самостійне виявлення та конструктивне подолання внутрішньоособистісного конфлікту допоможе будь-якій особі приймати важкі життєві ситуації як звичайний факт життя, правильно формувати життєві цінності, протидіяти власним деструктивним потягам, краще пізнати себе, свої потенційні можливості та недоліки, зміцнити силу волі, а також сприятиме самоствердженню та самореалізації, дасть змогу уникнути важких внутрішніх потрясінь, стресів і багатьох чинників, що спричиняють зовнішні міжособистісні конфлікти.

1. Русинка І.І. Конфліктологія: Навчальний посібник. – Тернопіль: Збруч, 2003. – С. 55-89.
2. Технологія вирішення конфліктних ситуацій : Психологічні рекомендації / М-во культури і мистецтв України, НПУБ; Підг. О. В. Ловка. – К., 1996. – 29 с.
3. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2004. – 172 с.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

КЛЕБАН А.

Copyright © 2013

Інтенсифікація життя, соціально-політичні та економічні зміни, що відбуваються в Україні сьогодні, висувають до працівників соціальної сфери високі вимоги. Специфіка даної професії полягає у великій кількості емоційно насичених та когнітивно-складних міжособистісних контактів, які впливають на їх психічний стан, обумовлюють виникнення емоційного виснаження та розвиток професійних стресів. Одним із найскладніших наслідків його довготривалого впливу є виникнення синдрому професійного вигорання.

Останнім часом спостерігається підвищення інтересу вітчизняних науковців до вивчення проблеми професійного вигорання представників "комунікативних" професій. Розробляються авторські теоретико-інтерпретаційні моделі, психодіагностичні методики і прикладні профілактично-корекційні програми щодо профілактики та подолання синдрому професійного вигорання.

Проблема професійного вигорання знайшла своє відображення у працях таких зарубіжних вчених: К. Маслач, Б. Перлман, Г. Сельє, Х. Фрейденбергер, Е. Хартман. Виявленням змісту та структури синдрому займались: М. Буриш, Г. Дюн, Л. Карамушка, Н. Левицька, М. Лейтер, С. Максименко, Е. Махер, В. Орел, М. Смульсон, Т. Форманюк, У. Шуфелі. Особливості професійних стресів та їх вплив на соціальних працівників вивчали такі науковці: К. Ван-Вак, Т. Марек, І. Фрідман та інші.

У вітчизняній науці проблема професійного вигорання порушується Л. Карамушкою, С. Максименко, В. Орел, де звертається увага на обґрунтування сутнісного змісту та структури професійного вигорання. Аналізу основних детермінантів синдрому професійного вигорання присвячені роботи М. Борисова, Т. Зайчикова, К. Малишева, Т. Форманюк та інші. Дослідженням та розробкою методів діагностики щодо синдрому професійного вигорання займались дослідники: В. Бойко, Н. Водоп'янова, Т. Ронгинська, А. Рукавішніков, А. Серебрякова, О. Старченкова. Питанням професійної компетентності, деформації та вигорання в професіях типу "людина-людина" вивчали такі вітчизняні науковці: психологи (Л. Анциферова, Е. Зеєр, В. Подвойський), фахівці із соціальної роботи (А. Капська, Е. Климов, П. Павленок, М. Фірсов). Сьогодні налічується незначна кількість робіт, які спрямовані на вивчення синдрому професійного вигорання у діяльності соціальних працівників.